

KANTEEEL

kinderopvang

PEDAGOGISCH WERKPLAN
PA Kruisboelijn

Inhoud

Voorwoord.....	5
1 Praktische informatie	6
1.1 Adresgegevens Kanteel	6
1.2 Adresgegevens locatie.....	6
1.3 Openingstijden	6
1.4 Vakanties	7
1.5 De groepen	7
1.6 Stamgroep	7
1.7 Beroepskracht kind ratio	7
1.8 Achterwachtregeling	7
1.9 Ruilservice.....	7
1.10 Afnemen extra dagen	8
1.11 Vierogenprincipe	8
1.12 Wennen	8
1.13 spelinloop, koffie ochtend en uitstapjes	8
2 Visie op kind en ontwikkeling bij Kanteel.....	10
2.1 Organisatiemissie	10
2.2 Kindbeeld.....	10
2.3 VVE (Voor- en vroegschoolse Educatie).	12
3 De dagelijkse praktijk	16
3.1 Wennen, begroeten en afscheid nemen.....	16
3.2 Zieke kinderen	16
3.2.1 Infectie ziekten	17
3.2.2 Weren zieke kinderen.....	17
3.3 Voeding, eten en drinken en speciale voeding	18
3.3.1 Speciale voeding.....	18
3.4 Verschonen en zindelijk worden	18
3.5 Overgangsmomenten en dagritme	18
3.6 Boekstart	21
3.7 Verjaardagen en feestjes.....	21
4 Pedagogisch vakmanschap.....	22
4.1 TALENT.....	22
4.2 Inzet beroepskrachten in opleiding/stagiaires.....	24
5 Volgen en observeren	27
5.1 Welke methode, welke vorm	27
5.2 Overdrachtsformulier.....	29

6	Samenwerken met anderen.....	29
6.1	Doorgaande ontwikkellijn	30
6.2	Samenwerking consultatie bureau en samenwerkingsverband de Meierij.....	30
6.3	Cello- de Elzengaard	30
6.4	GGD	30
7	Ouders.....	30
7.1	Communicatie met ouders.....	31
7.2	Oudercommissie.....	32
	Bijlage 1	33
	Bijlage 2	34

Voorwoord

Beste ouder(s) en/of verzorger(s),

Als eerste willen wij uw kind en u welkom heten bij peuterarrangement (PA) Kruisboelijn van Kanteel Kinderopvang.

In dit pedagogisch werkplan staan de uitgangspunten van de dagelijkse omgang met de kinderen binnen PA Kruisboelijn beschreven.

We willen u graag vertellen hoe we werken en welke uitgangspunten we hanteren.

De vier pedagogische basisdoelen zoals die beschreven zijn in de Wet Kinderopvang vormen het uitgangspunt van dit plan. Dit betekent dat:

- a. op een sensitieve en responsieve manier met kinderen wordt omgegaan, respect voor de autonomie van kinderen wordt getoond en grenzen worden gesteld aan en structuur wordt geboden voor het gedrag van kinderen, zodat kinderen zich emotioneel veilig en geborgen kunnen voelen;
- b. kinderen spelenderwijs worden uitgedaagd in de ontwikkeling van hun motorische vaardigheden, cognitieve vaardigheden, taalvaardigheden en creatieve vaardigheden, teneinde kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger te functioneren in een veranderende omgeving;
- c. kinderen worden begeleid in hun interacties, waarbij hen spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden worden bijgebracht, teneinde kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger relaties met anderen op te bouwen en te onderhouden, en
- d. kinderen worden gestimuleerd om op een open manier kennis te maken met de algemeen aanvaarde waarden en normen in de samenleving met het oog op een respectvolle omgang met anderen en een actieve participatie in de maatschappij.

Naast dit wettelijk kader zijn ook de pedagogische bouwstenen van Kanteel (zie www.kanteel.nl) bepalend voor dit werkplan. De bouwstenen zijn het pedagogisch beleidsplan zoals dat Kanteelbreed geldig is. Dit plan is besproken en goedgekeurd door de Centrale Cliëntenraad(CCR) van Kanteel.

Samen met de ouders en medewerkers van onze locatie hebben wij, door het schrijven van dit pedagogisch werkplan, invulling en kleuring gegeven aan deze bouwstenen, want iedere locatie is anders. In dit plan kunt u lezen wat uw kinderen ervaren en zien van onze pedagogische uitgangspunten en keuzes.

Dit plan wordt jaarlijks door alle betrokken partijen geëvalueerd. Wij nodigen u uit om met ons in gesprek te blijven over de inhoud van ons pedagogisch werkplan, zodat we dit, waar nodig, bij kunnen stellen.

Bij dit pedagogisch werkplan hoort het document Randvoorwaarden kinderopvang. Hierin staan een aantal belangrijke procedures en werkwijzen binnen onze organisatie beschreven. Deze kunt u vinden op onze website: www.kanteel.nl.

Veel leesplezier,

Jolanda Noordzij

clustermanager

1 Praktische informatie

1.1 Adresgegevens Kanteel

Kanteel Kinderopvang

Postbus 334

5240 AH Rosmalen

tel. 073-8507850

E-mail: Info@kanteel.nl

Website: www.kanteel.nl

Afdeling relatiebeheer:

E-mail: relatiebeheer@kanteel.nl

Telefoon: 073-851999

De afdeling relatiebeheer van Kanteel Kinderopvang helpt u bij vragen over aanmelding, plaatsingsmogelijkheden, kosten en eventuele wachtlijsten.

Zij zijn op werkdagen van 8.30- 17.00 uur te bereiken.

1.2 Adresgegevens locatie

Peuterarrangement Kruisboelijn

Churchillaan 82

5224 BW 'S-HERTOGENBOSCH

Telefoonnummers:

T: 073-8225178

pakruisboelijn@kanteel.nl

De locatiemanager: Jolanda Noordzij

Telefoonnummer: 06-36556454

jnoordzij@kanteel.nl

1.3 Openingstijden

Wij zijn in de schoolweken van maandag tot en met donderdag geopend van 8.45 tot 13:45 uur.

Vrijdag zijn wij geopend van 8:45 tot 12:15 uur.

Wij bieden opvang aan in peuterarrangementgroepen voor kinderen vanaf 2,5 jaar tot 4 jaar.

Dorem1 op maandag en woensdag

En Doremi 2 op dinsdag en donderdag

Op vrijdagochtend is Peuterarrangement Kruisboelijn geopend voor de driejarigen (uit Doremi 1 en 2) die extra aandacht als voorbereiding op de basisschool kunnen gebruiken. De pedagogisch medewerkers besluiten dit in overleg met de ouders. Deze groep heet Doremi 8.

De kinderen van het peuterarrangement kunnen tussen 8.45 en 9.00 u gebracht worden. Tot 9.00 u is er de mogelijkheid voor de ouders om samen met hun kind een activiteit te doen. Bij binnenkomst wordt de jas en de tas opgehangen en wordt het fruit, de boterham en het drinken van het kind in de daarvoor bestemde mand opgeborgen.

Op maandag t/m donderdag kunnen de kinderen om 13.45u worden opgehaald. Op vrijdag kunnen de kinderen om 12:15 u worden opgehaald.

1.4 Vakanties

Voor alle peuterarrangementen gelden de schoolvakanties zoals deze voor deze regio gebruikelijk zijn. In deze periodes is ook PA Kruisboelijn gesloten. Een overzicht van de vakanties krijgt u mee tijdens het kennismakingsgesprek en is tevens terug te vinden op de website van de school.

1.5 De groepen

Op deze locatie zijn twee peuterarrangementgroepen. De ene groep heet Doremi 1 (maandag en woensdag) en de andere groep heet Doremi 2 (dinsdag en donderdag) Kinderen die extra ondersteuning nodig hebben op basis van een zorgvraag of een ontwikkelingsvraagstuk op taal of sociaal emotioneel vlak kunnen worden verzocht om een extra dag te komen op vrijdag in de groep Doremi 8.

1.6 Stamgroep

Zo noemen we de groep waar uw kind in geplaatst wordt. Aan deze groep is vaste groepsleiding gekoppeld. Door de overheid is vastgesteld wat de maximale bezetting van kinderen op een groep mag zijn in combinatie met het aantal pedagogisch medewerkers. Daar wijken wij niet van af. Op een groep

Indeling stamgroepen

Groep Doremi 1, groep Doremi 2 en groep Doremi 8 zijn groepen die bestaan uit maximaal 16 kinderen en worden begeleidt door 2 vaste pedagogisch medewerkers.

Wij roosteren per dag op basis van het werkelijk aantal aanwezige kinderen in op basis van de in bijlage 1 beschreven rekenregels. Bij kinderen van verschillende leeftijden in één groep wordt het rekenkundig gemiddelde berekend, waarbij naar boven wordt afgerond. Indien conform de 'leidsterkind-ratio' slechts één pedagogisch medewerker op de groep aanwezig is, dan is ondersteuning van deze pedagogisch medewerker door een andere pedagogisch medewerker of volwassene in geval van calamiteiten geregeld.

1.7 Beroepskracht kind ratio

In de wet Kinderopvang is vastgelegd wat het aantal toegestane kinderen is ten opzichte van het aantal pedagogisch medewerkers. Hier houden wij ons aan bij Kanteel. In de wet is ook vastgelegd dat we hier 3 uur op een dag (bij een openstelling van 10 uur en meer) vanaf mogen wijken. Bij PA Kruisboelijn wordt hier niet vanaf geweken.

1.8 Achterwachtregeling

Binnen het kindcentrum werken we met een groot team professionals. Dagelijks zijn er van half acht 's ochtends tot zes uur 's avonds meerdere mensen in het pand aanwezig. Bij calamiteiten kan er een beroep gedaan worden op de manager, beheerder of schoolleerkrachten die op dat moment aanwezig zijn.

1.9 Ruilservice

Het ruilen van dagen bieden we als service aan. Hierbij gaan we uit van de volgende 'spelregels':

- De aanvraag van ruilen moet in overleg gaan met de pedagogisch medewerker van desbetreffende groep waarop het kind geplaatst is.
- De ruildag moet **van te voren** zijn aangevraagd (voordat de eerste ruildag in gaat) bij bovengenoemde pedagogisch medewerker.

- De ruildag kan alleen worden toegekend indien de groepsgrootte en de personele bezetting dit toelaat.
- Ruilen mag binnen 10 werkdagen vóór of 30 werkdagen na de ruildag.
- Het ruilen van feestdagen is niet mogelijk omdat deze dagen worden verrekend binnen uw contract.

1.10 Afnemen extra dagen

Het is mogelijk om extra dagdelen af te nemen. We houden hierbij rekening met het wettelijk aantal toegestane kinderen ten opzichte van het aantal pedagogisch medewerkers. Met schriftelijke toestemming van de ouders en voor een vooraf bepaalde periode kan een kind in een tweede stamgroep opgevangen worden. Indien u een gemeentelijke bijdrage ontvangt voor de plaatsing op het peuterarrangement dient u van de gemeente toestemming te hebben voor het aanvragen van extra dagdelen.

1.11 Vierogenprincipe

Wij werken op al onze KDV en PA locaties volgens het vierogen principe. Dit houdt in dat gedurende de dag er altijd een pedagogisch medewerker mee kan kijken of mee kan luisteren met de pedagogisch medewerker die voor een korte periode alleen met een groep kinderen is. Daarom moet, daar waar een pedagogisch medewerker alleen is vanwege het aantal kinderen, altijd een extra volwassene in het gebouw aanwezig zijn die mee kan kijken of luisteren. Dat is bij ons altijd het geval, in de vorm van de manager, onderwijzend personeel, het personeel van de peuterarrangementen, andere medewerkers van school. In het gebouw waarin het peuterarrangement gevestigd is, zijn veel ramen verwerkt. Daardoor wordt er op de groepen transparant gewerkt en kun je goed en gemakkelijk bij elkaar naar binnen kijken. Er zijn altijd minimaal 2 mensen bij opening en minimaal 2 mensen bij sluiting in het gebouw aanwezig.

1.12 Wennen

Voor uw kind en voor u als ouder is het belangrijk om te wennen in de groep waarin uw kind geplaatst is. Uw kind zal, zeker de eerste periode, heel veel nieuwe indrukken opdoen. Kinderen hebben tijd nodig om hun draai te vinden in de groep. Op PA Kruisboelijn hebben wij geen standaard afspraak over het wennen vastgelegd. Tijdens het intakegesprek wordt de eerste periode samen met u besproken. Bij sommige kinderen is het voldoende om ouders de ruimte te geven om de eerste paar keer met de pedagogisch medewerkers te bellen hoe het gaat. Bij een ander worden de uren op een ochtend/middag langzaam opgebouwd/uitgebreid. En bij weer een ander blijft een ouder er bijvoorbeeld de eerste paar keer nog wat langer bij op de groep. Dit is dus afhankelijk van het kind en wordt naar wens en behoefte aangepast. U kunt ook later altijd bellen om te vragen hoe het met uw kind gaat. Als er een aanleiding toe is, bellen wij u. Belangrijk is dat er een basis van wederzijds vertrouwen groeit. Hierbij is eerlijkheid altijd belangrijk.

Wenbeleid

Als uw kind nog geen gebruik maakt van onze opvang, worden er met u tijdens het intakegesprek afspraken gemaakt over de manier waarop uw kind gaat wennen op de groep waarin het geplaatst wordt.

1.13 Spelinloop, koffie ochtend en uitstapjes

Spelinloop

Iedere dag wordt gestart met een kwartier spelinloop. Tijdens dit kwartier kunt u rustig met uw kind spelen. Spelinloop heeft tot doel om het ouder-kind contact én het ouder-ouder contact te stimuleren.

Koffieochtenden

Soms worden er koffieochtenden georganiseerd, b.v. met Kerstmis of bij de introductie van een nieuw thema op de VVE-locaties.

De ontmoetingsfunctie is het belangrijkste doel van zo'n ochtend. Ontmoeting tussen ouders onderling en tussen ouders en medewerkers verhogen de betrokkenheid. Soms gebruiken we deze ochtend ook om belangrijke informatie over het peuterarrangement te bespreken.

Uitstapjes

Bij het peuterarrangement wordt een enkele keer een uitstapje georganiseerd, zoals een bezoek aan de kinderboerderij, het bos en een jaarafsluiting. Tijdens een uitstapje staat het samen plezier beleven voorop. In principe gaan we ervan uit dat tijdens een uitstapje elk kind door de eigen ouder begeleid wordt. De kinderen waarvan geen ouder meegaat worden door onze pedagogisch medewerkers begeleid volgens ons uitstapjes protocol. Zo hanteren wij een scherpere kind-leidster ratio en zijn er vervoersregels opgesteld.

2 Visie op kind en ontwikkeling bij Kanteel

2.1 Organisatiemissie

Kanteel is een organisatie die bijdraagt aan elke stap van ieder kind op weg naar volwassenheid. Want kinderen zijn de toekomst. Wij geloven in de ontwikkelkracht van kinderen. Daarom stimuleren wij actief de unieke groeiomglijkheden van kinderen.

2.2 Kindbeeld

Kinderen groeien op in een voortdurend veranderende samenleving. En de kwaliteiten en vaardigheden die kinderen in de toekomst nodig hebben, veranderen mee. De taak van onze pedagogische professionals is bij kinderen vaardigheden te laten ontplooien, waarvan we nu weten dat die de komende jaren noodzakelijk zijn: ook wel de 21-eeuwse vaardigheden¹ genoemd:

- Samenwerken
- Probleem oplossend denken en handelen
- Creativiteit
- Communiceren
- Sociale en culturele vaardigheden
- Kritisch denken
- Zelfregulering (inzicht in eigen handelen) en
- ICT-geletterdheid (mediawijsheid, ICT en informatie basisvaardigheden en formulering van problemen)

Bij Kanteel kunnen kinderen dit spelend, betrokken en onderzoekend ontdekken. Wij helpen ze om hun natuurlijke nieuwsgierigheid ruim baan te geven en hun eigen talenten te ontwikkelen. Dit doen we door in te spelen op zaken waar kinderen plezier aan beleven, door kinderen aan te sporen en uit te dagen. Want doen is een hele goede manier van denken. We stimuleren hen om niet op te geven en het zelf te doen, fouten te maken en om hulp te vragen. Kinderen maken een individuele ontdekkingstocht en 'reizen' van fase naar fase en nemen al hun ervaringen mee, op weg naar volwassenheid. Kinderen van nu zijn de burgers van de toekomst, daar bereiden we ze bij Kanteel op voor.

De 21-eeuwse vaardigheden hebben we vertaald in onze pedagogische uitgangspunten:

Ik kan het zelf!

Wij laten een kind dingen zelf doen en geven hiervoor de ruimte en de middelen. Wij luisteren goed naar wat kinderen zelf willen doen en stimuleren hen. Onze locaties zijn zo ingericht dat ze uitdagen tot spel. We noemen dat een rijke speelleeromgeving. Onze medewerkers bieden kinderen een passend activiteiteenaanbod aan en ondersteunen kinderen in hun spel. Op deze manier komen kinderen tot betrokken spel en dan wordt spelen leren.

Ik ben niet alleen!

Op onze locaties hebben we verschillende vormen van groepsopbouw: babygroep, peutergroep, verticale groep voor kinderen van 0-4 jaar en BSO-groepen met verschillende leeftijdsopbouw. In het kindcentrum maakt elk kind met een structurele plaatsing deel uit van een vaste groep. Deze groep biedt kinderen veel unieke mogelijkheden en kansen. Ze oefenen met samen spelen, leren, ruzies oplossen, je houden aan afspraken, zoeken naar grenzen en verantwoordelijkheid nemen. Aandacht voor een positieve groeps sfeer staat daarbij centraal.

---

¹zie voor uitgewerkte toelichting op www.slo.nl

Ik mag er zijn!

We vinden het belangrijk dat ieder kind, jong en oud, elke dag ervaart dat het gezien wordt en er toe doet. Op deze manier ontwikkelt een kind zijn eigen persoonlijkheid met eigenwaarde en zelfvertrouwen. Onze medewerkers hebben oog voor wat kinderen denken, willen en voelen. Ze houden rekening met de behoefte van kinderen aan individuele aandacht, erkenning en bevestiging. Op deze manier wordt het welbevinden van kinderen verhoogd.

Ik ben ik en jij bent jij!

Kinderen groeien op in een wereld waarin veel verschillen bestaan. Verschillen in religie, cultuur, geaardheid en huidskleur maar ook in gezinssamenstelling en het wel of niet hebben van een beperking. Deze verschillen benaderen we bij Kanteel als waardevolle aanvullingen op elkaar. We leren kinderen open te staan en respect te hebben voor ieders leefwereld, gewoonten en gebruiken.

Ik kan dit al!

Een kind is de motor van zijn eigen ontwikkeling! Ze ontwikkelen zich door spelenderwijs te doen, te ervaren en te beleven. Wanneer een kind zelf oplossingen vindt voor problemen waar hij mee te maken krijgt wordt zelfvertrouwen bekrachtigd. Zo ontwikkelt zelfstandigheid. Wanneer kinderen sommige dingen moeilijk blijven vinden dan stimuleren en helpen wij hen. Wij genieten van kinderen die trots op zichzelf zijn als ze ontdekken dat ze iets nieuws hebben geleerd.

21^e -eeuwse vaardigheden

In deze paragraaf geven wij uitleg over hoe de 21^e-eeuwse vaardigheden binnen PA Kruisboelijn vorm worden gegeven.

1. Samenwerken:

De pedagogisch medewerkers (pm-ers) begeleiden en ondersteunen kinderen in het vragen om hulp als iets even tegen zit of (nog) niet lukt. Zij benoemen welk gedrag ze zien bij het kind, en stimuleren kinderen gedrag van de ander te benoemen en het effect op hun eigen gedrag of gevoel. Zij vragen kinderen in de vorm van hun mening te geven om samen tot nieuwe ideeën te komen en die met een groep te ontwikkelen en uit te voeren. Zij leren kinderen respect hebben voor elkaar en voor andere culturen. Ze benoemen de groepsregels naar de kinderen en herhalen de afspraken hierin ze ondersteunen kinderen in de communicatie met elkaar en naar de pedagogisch medewerkers.

2. Probleemoplossend denken en handelen:

De pm-ers stimuleren kinderen hierin door hun creativiteit te ontwikkelen, dit doen we door verschillende activiteiten zoals knutselactiviteiten, dansactiviteiten en bij muziek en rollenspel. Ze leren kinderen te beargumenteren door te laten benoemen wat ze willen en waarom. Ze ondersteunen kinderen in het gezamenlijk zoeken naar een oplossing en benoemen de consequenties voor het kind en de ander.

3. Creatief denken en handelen:

De pm-ers stimuleren kinderen in het creatief denken en handelen door ze kennis te laten maken met nieuwe activiteiten en ontspanningsvormen en ze uit te dagen. Ze doorlopen hierin de fases van het creatieve denkproces: oriënteren, onderzoeken, uitvoeren en evalueren. Bij het opstellen van de themaplanning voor de activiteiten die op het peuterarrangement gebruikt wordt zorgen de medewerkers voor activiteiten met nieuwe materialen en creëren ontwikkelkansen voor het kind.

4. Communiceren:

De pm-ers ondersteunen kinderen hierin door afspraken te maken over hoe we met elkaar

communiceren (alles op het niveau van het kind), zij bieden activiteiten aan waarbij we andere uitingsvormen van communicatie stimuleren dan de gesproken taal, zoals dansen, muziek maken en foto's. En ze leren kinderen hoe ze ruzies oplossen, grenzen leren aangeven en benoemen van de eigen emotie. De pedagogisch medewerker fungeert als voorbeeld voor het kind.

5. Sociale en culturele vaardigheden:

De pm-ers leren kinderen emoties bij zichzelf herkennen, benoemen en op een constructieve manier te uiten. Spanningen te ontladen zonder een ander schade toe te brengen. De pm-ers stimuleren kinderen zich in te leven in de ander door te vragen naar verwachtingen en gevoelens bij zichzelf en de spiegel voor te houden hoe dat voor een ander kan zijn. De pm-ers tonen interesse in het kind en onthouden delen van zijn of haar leven waardoor zij een band met het kind opbouwen. De pm-ers komen terug op belangrijke gebeurtenissen in het leven van het kind en delen en vieren speciale gebeurtenissen zoals verjaardagen en feesten met de kinderen.

6. Kritisch denken:

Bij kritisch denken gaat het om het vermogen om zelfstandig te komen tot weloverwogen en beargumenteerde afwegingen, oordelen en beslissingen. Hiervoor zijn denkvaardigheden noodzakelijk, maar ook houdingsaspecten, reflectie en zelfregulerend vermogen spelen een essentiële rol. Bij kinderen tot vier jaar wordt hierin de basis gelegd. De pm-ers stimuleren dit door kinderen keuzemogelijkheden te bieden die kind aan kan (bijvoorbeeld de keuze uit twee). Ze vragen kinderen om hun standpunt en stimuleren het kind conclusies te trekken op basis van relevante informatie. Zoals het regent buiten, wat moeten we dan aan doen?

De pm-ers stimuleren een onderzoekende houding bij het kind door dit positief te waarderen. De pedagogisch medewerkers stimuleren het kind in het zorgvuldig (be)oordelen van gedrag of een situatie door kinderen te remmen in het uiten van hun gedachten of te stimuleren in het vertellen van hun mening.

7. Zelfregulering (inzicht in eigen handelen):

Zelfregulering houdt in: zelfstandig handelen en daarvoor verantwoordelijkheid nemen in de context van een bepaalde situatie/omgeving, rekening houdend met de eigen capaciteiten. De pedagogisch medewerker stimuleert kinderen door het groepsproces te analyseren op onderlinge relaties te sturen en de 'volgers' een stem te geven en de 'leiders' te laten samenwerken. De pm-er maakt voor het kind inzichtelijk wat zijn of haar verantwoordelijkheden zijn en spreekt kinderen aan op de regels. De pedagogisch medewerker leert kinderen voor zichzelf op komen en kinderen weerbaarder te maken door middel van gespreksvoering en activiteiten die het zelfvertrouwen doen groeien.

8. Digitale-geletterdheid : Op het peuterarrangement wordt bij activiteiten soms samen met de kinderen via het digiboard/televisie functioneel een filmpje gekeken in het kader van het thema.

2.3 VVE (Voor- en vroegschoolse Educatie).

Voor- en Vroegschoolse educatie (VVE) heeft als eerste doel de brede algemene ontwikkeling te stimuleren van kinderen van 2,5 tot 6 jaar. Daarnaast bieden we kinderen die de Nederlandse taal niet of matig beheersen extra ondersteuning in het leren van de Nederlandse taal. Een goede taalontwikkeling tussen 0 en 4 jaar is belangrijk voor het latere leren op de basisschool en voor de totale ontwikkeling van kinderen. Via de VVE-programma's werken we samen met het basisonderwijs actief aan het verminderen of voorkomen van (het risico op) ontwikkelingsachterstanden bij kinderen.

Bij PA Kruisboelijn wordt gewerkt met de VVE methode Startblokken. Startblokken van Basisontwikkeling is een pedagogisch werkplan om de ontwikkeling van baby's, peuters en jonge kleuters optimaal te stimuleren. In Startblokken nemen kinderen deel aan spelactiviteiten en verkennen interessante actuele thema's. Het sluit aan bij wat de meeste jonge kinderen zelf willen: 'groot zijn', meedoen aan de wereld om zich heen en natuurlijk veel leren en nieuwsgierig blijven. De pedagogisch medewerkers en leerkrachten zijn betrokken en geven bewust sturing aan leer- en ontwikkelingsprocessen. Brede ontwikkeling staat hierbij voorop.

Thema's zijn in Startblokken belangrijk.

Jonge kinderen leren door bezig te zijn met onderwerpen uit de echte wereld, hun directe omgeving en verder weg. Startblokken speelt daarop in door kinderen te betrekken bij onderwerpen uit het leven van alledag, zoals naar de dokter gaan, vissen bekijken in het zeeaquarium en post voor een verjaardag te versturen.

Spelactiviteiten vormen het hart van Startblokken van Basisontwikkeling.

Niet alleen omdat jonge kinderen niets liever doen dan dat, maar omdat spelactiviteiten de beste kansen geven op leer- en ontwikkelingsprocessen.

Passend materiaal voor voorschoolse educatie

Naast hoeken maken we ook gebruik van passend materiaal voor voorschoolse educatie. Hierbij kunt u denken aan materialen die het thema ondersteunen (bijvoorbeeld: voor het thema restaurant, een verkleedbox met schortjes en koksmutsen, maar ook bordjes en servetten) maar daarnaast maken we ook gebruik van echte materialen zoals pannen, lege pakken melk en echte menukaart. We proberen deze materialen af te wisselen door aan te sluiten bij de thema's van het moment. Op deze manier blijven kinderen continu uitgedaagd. De materialen worden gedoseerd aangeboden op kindhoogte zodat ze zelf speelgoed kunnen pakken. Sommige materialen brengen risico's met zich mee voor kleine kinderen (kleine onderdelen). Deze materialen liggen hoger en/of opgeborgen in een kast en worden aan tafel aangeboden onder begeleiding van de pedagogisch medewerker. Voor kinderen die wat meer uitdaging aan kunnen op een bepaald ontwikkelgebied lenen we educatief materiaal bij de school.

Materiaal en spel vanuit Startblokken

Van "doen alsof" naar steeds echter.

De pedagogisch medewerker/leerkracht is actief betrokken bij de spelactiviteiten in de groep. Hij/zij zorgt voor een samenhangend en gevarieerd aanbod en doet intensief mee aan de ontwikkeling en verdieping van de spelactiviteiten van de kinderen.

Spelactiviteiten in Startblokken van Basisontwikkeling zijn gevarieerd. Zoals:

- spel met ongevormde materialen, zoals zand, water, speelklei
- spel met kosteloze materialen en natuurmaterialen
- spel waarin gebouwd en geconstrueerd wordt
- spel waarin rollen worden ingevuld en spelscripts tot stand komen

De pedagogisch medewerker/leerkracht gebruikt deze spelactiviteiten om de beginnende geletterdheid en het eerste rekenen te stimuleren.

In Startblokken is veel aandacht voor de verhalen van de kinderen.

Bijvoorbeeld verhalen die voortkomen uit spel, die verbonden zijn aan de eigen ervaringen, aan boeken en teksten of bij een thema dat speelt. Ook in het samen lezen van prentenboeken komen de kinderen in contact met verhalen. De verteltafel is belangrijk omdat de kinderen daarbij verhalen spelen, vertellen en lezen in een activiteit die heel toegankelijk is.

Volwassenen spelen een belangrijke rol.

De rol van de pedagogisch medewerker en leerkracht heeft betrekking op:

- ontwerpen van goede thema's
- rijke leeromgeving inrichten
- handelingsgericht observeren
- spelactiviteiten inzetten
- begeleiden.

VVE Thuis

VVE Thuis bijeenkomsten zijn bijeenkomsten waar u, onder het genot van een kopje koffie of thee, op onze locatie hoort aan welk thema er gewerkt wordt en welke bijdrage u kunt leveren, maar ook waar u informatie met andere ouders kunt uitwisselen. Wij verwachten alle ouders tijdens deze bijeenkomsten. Op het bord in de gang kunt u lezen wanneer er een VVE Thuis bijeenkomst is.

Kijk!

Aan het VVE programma is een observatieprogramma gekoppeld: 'Kijk'. Dit programma wordt ook op de basisschool gebruikt in de onderbouw. Middels 'Kijk' observeren wij hoe het met uw kind gaat in de groep. Wanneer wij de observaties hebben gedaan volgt er een 10-minuten gesprek. U wordt hiervoor uitgenodigd.

De samenwerking en afstemming tussen kinderopvang en onderwijs is van doorslaggevend belang voor een soepele doorgaande ontwikkelingsleerlijn en effectiviteit van VVE. Op Kindcentrum Kruisboelijn wordt door zowel als het peuterarrangement als de school met een aansluitende methode gewerkt om het kind te volgen in zijn ontwikkeling en werken we samen toe naar een gezamenlijke inhoudelijk doorgaande ontwikkelingslijn van het desbetreffende programma.

Doorgaande ontwikkelijn

Binnen kindcentrum Kruisboelijn dat bestaat uit de basisschool Kruisboelijn, enkele zorgpartners en Kanteel Kinderopvang zijn een aantal zaken reeds gerealiseerd om een goede doorgaande lijn te creëren.

We hanteren:

- één pedagogisch didactische visie
- op elkaar afgestemd activiteiten aanbod
- warme overdracht
- één (op elkaar aansluitend) kindvolgsysteem
- één gezamenlijke overlegstructuur
- afstemming in het ouderbeleid
- afstemming in de interne zorgstructuur

Door het hanteren van hetzelfde kindvolgsysteem en de samenwerking tussen kinderopvang en basisschool kan het aanbod van thema's en activiteiten op elkaar worden afgestemd. Doordat het aanbod en werkwijze van de voorschoolse voorziening aansluit bij het aanbod van de school is voor de kinderen de leer(f)omgeving vertrouwd en veilig en maakt het de overgang van de kinderopvang naar de basisschool gemakkelijker.

Door thema's en activiteiten op elkaar af te stemmen zijn peuters en kleuters met dezelfde thema's bezig. Ook vinden er rondom het thema, bijvoorbeeld een startactiviteit en afsluiting, én buiten het thema zoals bijvoorbeeld voorlezen door basisschoolleerlingen bij de peutergroep, de viering van Sinterklaas, gezamenlijke activiteiten plaats.

Komt uw kind van een andere voorschool en stroomt het in bij PA de Kruisboelijn zullen wij u vragen om overdrachtsgegevens. Dit is om de doorgaande ontwikkellijn in stand te kunnen houden en geen observatiegegevens verloren te laten gaan. Het is uiteraard aan u als ouders of u deze informatie met de pedagogisch medewerkers deelt.

Observatie en overdracht

De peuters worden gevolgd in hun ontwikkeling. Gedurende de hele dag wordt er geobserveerd. Er wordt gekeken naar behoeftes en interesses van de kinderen, juist om de kinderen gericht in de ontwikkeling te kunnen volgen. Elke dag krijgt u mondeling een overdracht van de pedagogisch medewerker over hoe de dag van uw kind is geweest en of er bijzonderheden zijn. Belangrijke zaken die opvallen worden opgeschreven om hier op in te spelen. Er vindt minstens 2 keer per jaar een verwerking in het observatiesysteem plaats en vastgelegd in het Kijk! Kind-volgsysteem. Indien nodig wordt er vaker geregistreerd. De resultaten van de observaties worden met de ouders besproken.

Snel

In de gemeente 's-Hertogenbosch wordt bij alle kinderen in de kinderopvang of het peuterarrangement op de leeftijd van 2,8 jaar de SNEL 30-33 maanden afgenomen. Hierover wordt u, als uw kind deze leeftijd bereikt, nader geïnformeerd door de locatie. U moet toestemming geven om uw kind hieraan deel te laten nemen. Het doel van deze test is om zo snel mogelijk in te kunnen springen als uw kind kans loopt om een taalachterstand te ontwikkelen. We werken hierbij nauw samen met de jeugdverpleegkundige.

Ouders

Ouders worden via de nieuwsbrief op de hoogte gebracht van het nieuwe thema en krijgen indien voorhanden, leuke weetjes en feitjes te lezen over thema's rondom opvoeding. Ouders krijgen informatie via de pedagogisch medewerker en locatiemanager over georganiseerde activiteiten.

Speel leeromgeving

De groep is een rijke stimulerende speelleer-/leefomgeving die uitdaagt om te gaan spelen en te ontdekken. Dit betekent o.a.:

-dat er gewerkt wordt in verschillende hoeken (bijv. ontdekhoek, huishoek, bouwhoek, leeshoek etc.),

-de inrichting van de hoek(en) wordt aangepast aan het thema (materiaal toevoegen en weghalen, 'meer is minder', nieuwe begrippen op woordkaarten) passend bij de mogelijkheden van de kinderen, en door alle ruimten bij het thema te betrekken,

-er bij de inrichting en gebruik van materialen rekening gehouden wordt dat het taal- en speluitlokkend is en het spel te verrijken met 'echte' materialen,

- om de verschillende hoeken en materialen overzichtelijk te maken voor de kinderen het van belang is materialen, bakken, hoeken etc. te coderen met pictogrammen en/of foto's; kinderen moeten zelf op ontdekking kunnen gaan en niet hoeven wachten om te gaan spelen. (Foto's van de kinderen, gezin (familiekaarten) en van activiteiten hangen op ooghoogte.)

-dat er een verteltafel/platen en /of themahoek is.

Er wordt op de groep actief gebruik gemaakt van dagritmekaarten: pictogrammen/foto's met herkenbare afbeeldingen (foto's of plaatjes) van de dagelijkse routines zodat kinderen weten welke activiteiten geweest zijn en welke er nog komen. Het gebruik van dagritmekaarten geeft kinderen structuur aan de dag en zorgt voor zekerheid en veiligheid.

Er wordt afwisselend individueel en in de grote en kleine groep gewerkt met een aanbod aan activiteiten die spelenderwijs worden aangeboden, spelen is leren,

met:

- voldoende dekkend taalaanbod,
- differentiatie naar leeftijd en ontwikkelingsniveau en rekening houdend met de individuele behoefte van het kind,
- aanbod dat opklimt in moeilijkheidsgraad,
- extra uitdaging en spelverrijking voor kinderen die meer willen en aankunnen.

3 De dagelijkse praktijk

Hoe geven pedagogisch medewerkers van Kanteel vorm aan onze pedagogische uitgangspunten? Het is van belang om constant alert te blijven. Waar zijn we mee bezig en zijn we op de goede weg? Ook is het van belang om regelmatig met onze collega's te overleggen of we nog op een lijn liggen en of alles nog gaat zoals we het in eerste instantie hadden bedacht.

3.1 Wennen, begroeten en afscheid nemen

Voordat de feitelijke opvang van uw kind start, is er eerst een intakegesprek met de pedagogisch medewerk(st)er of de locatiemanager. Een rondleiding geeft u een indruk van de sfeer, de omgang met de kinderen, en hoe het is voor een kind op het kinderdagverblijf.

Het ontwikkelen van een vertrouwensrelatie met u als ouders is een voorwaarde om de opvang te laten slagen.

In het kennismakings-/intakegesprek wordt de basis gelegd voor de verdere contacten. In dit gesprek worden de algemene huisregels met u besproken en er worden afspraken gemaakt over het wennen van uw kind. Aan het einde van dit gesprek volgt kennismaking met de groep en de andere pedagogisch medewerk(st)ers. De pedagogisch medewerk(st)er voert het intakegesprek op de groep met u op basis van een lijst met aandachtspunten. Die hebben betrekking op onder meer de organisatie van de groep: eet- en slaapgewoonte, hygiëne, dagindeling, speelgewoonten, omgang en afspraken met de kinderen. Ook wisselen u en de pedagogisch medewerk(st)er informatie over uw kind uit.

Alle nieuwe kinderen worden vertrouwd gemaakt met het dagritme, de regels en gewoonten van de groep. Wij adviseren u uw kind de eerste dag(en) niet de hele dag/de hele week te brengen. Zodoende krijgt uw kind rustig de gelegenheid te wennen. Als ouder kunt u altijd bellen naar de groep om te vragen hoe het met uw kind gaat. Belangrijk is, dat er een basis van wederzijds vertrouwen ontstaat. Eerlijkheid is altijd belangrijk, ook als een kind het moeilijk heeft, wordt dit aan u verteld.

3.2 Zieke kinderen

Kinderen komen op het kindcentrum vaak voor het eerst in aanraking met één of meerdere (infectie)ziekten.

Wanneer een kind tijdens het verblijf op een locatie van Kanteel ziek wordt en/of een temperatuur van 38° Celsius heeft, nemen we contact op met de ouders. Wij overleggen met u of uw kind eerder moet worden opgehaald.

Echter: niet elk kind wat 38° Celsius of hoger meet gedraagt zich ziek. Overleg met u als ouders is dan op zijn plaats. Gaat uw kind in de loop van de dag zich ziek voelen en gedragen, dan moet het alsnog worden opgehaald.

Niet elk ziek kind heeft koorts. Daarom overleggen wij ook met ouders wanneer het kind zich ziek gedraagt (hangerig, lusteloos, niet willen drinken, geen plasluiers).

Indien een kind medicijnen gebruikt, willen wij daar graag van op de hoogte gebracht worden. In principe worden er geen medicijnen verstrekt door de pedagogisch medewerkster. Indien dit toch moet gebeuren bijvoorbeeld in geval van een kuur dan dient u hiervoor een verklaring medicijngebruik in te vullen.

Paracetamol mag niet worden gegeven, behalve op advies van een arts waarbij ouders een medicijnverklaring hebben getekend, bv. in het geval van bekendheid met koortsstuipen of in het geval van pijnbestrijding na een tandartsbehandeling. Wij zullen nooit paracetamol toedienen om de koorts te onderdrukken.

Om ons streven naar een veilige en hygiënische omgeving te bereiken, hebben wij de medewerking van ouders nodig. Wij verwachten van ouders:

- Informatie over de conditie van het kind.
- Dat zij het kind niet naar de kindercentra brengen wanneer het ziekteverschijnselen vertoont die in het GGD-handboek beschreven worden en waarbij geadviseerd wordt het kind thuis te houden.
- Dat zij een noodnummer opgeven waarop zij te allen tijde bereikbaar zijn.

Daar waar door personeel, op verzoek van ouders, aan kinderen medicijnen worden toegediend op de dag dat zij gebruik maken van een opvangvoorziening van Kanteel Kinderopvang, gebeurt dit alleen als er door de ouders een verklaring medicijnverstrekking is ondertekend. Deze is echter alleen geldig op de dag van ondertekening tenzij overeengekomen is dat er voor langere periode (bijvoorbeeld een kuurtje) een zelfde medicijn verstrekt moet worden.

Door pedagogisch medewerkers wordt niet op eigen initiatief aan kinderen medicatie toegediend. Uitzondering is het gebruik van de standaarduitrusting van de EHBO trommel waaronder ook crèmes voor luieruitslag en insectenbeten zijn opgenomen. Deze uitgangspunten zijn ontleend aan de wet BIG.

3.2.1 Infectie ziekten

Bij melding van infectieziekten door ouders wordt er gehandeld volgens de GGD normen.

Er wordt gekeken of het kind gebracht mag worden en of het ook gemeld moet worden bij de GGD. Kinderen komen op het kindcentrum vaak voor het eerst in aanraking met één of meerdere (infectie)ziekten. Wanneer er infectieziekten worden geconstateerd doen wij melding bij de GGD. Het is ook voor ouders/verzorgers van belang dat als er bij hun kind een infectieziekte is geconstateerd dit door wordt gegeven aan het kindcentrum.

3.2.2 Weren zieke kinderen

Als uw kind ziek is of een temperatuur van 38 graden of hoger heeft, vragen wij u uw kind niet naar het kindcentrum te brengen, ook niet wanneer de koorts door het geven van paracetamol gezakt is. Dit onderdrukt de koorts, maar verhelpt de ziekte niet.

Zolang kinderen geen koorts hebben en zich niet ziek voelen zijn zij welkom op het kindcentrum.

Wanneer onschuldige infectieziekten zich openbaren heeft de besmetting vaak al plaatsgevonden.

Het is de taak van de pedagogisch medewerker om voorzorgsmaatregelen te treffen zoals vooral extra zorg voor hygiëne.

3.3 Voeding, eten en drinken en speciale voeding

Tijdens de ochtend en de middag wordt er gedronken met de kinderen. Het drinken nemen ze zelf mee, het liefst in een beker, géén pakjes. Dit is beter voor de spraak van uw kind en voor het milieu. Wilt u a.u.b. de naam van uw kind goed leesbaar op de beker zetten.

In de ochtend wordt er ook fruit gegeten, en in de middag boterhammen wat uw kind zelf meeneemt. Het drinken, het fruit (ongeschild) en hun boterham mogen de kinderen bij binnenkomst, bij de deur, in de daarvoor bestemde bakken leggen.

3.3.1 Speciale voeding

Kanteel hanteert een voedingsbeleid. Hierin staat alles beschreven over de voeding die wij de kinderen aanbieden. Zo staat erin beschreven welke producten wij gebruiken.

Ook hanteren we een hygiëne code voor het bewaren van voedsel.

We hebben een voedingsbeleid binnen Kanteel, waarin is vastgelegd welke (gezonde) voeding we de kinderen dagelijks aanbieden.

Twee hoofdredenen om het voor uw kind anders te doen zijn:

- Het niet mogen eten van bepaalde producten vanwege levensovertuiging;
- Het niet mogen eten van bepaalde producten vanwege de gezondheid van uw kind.

Wanneer uw kind een speciaal dieet moet volgen of u als ouder stelt bepaalde voedingseisen, dan houden wij daar rekening mee.

Kindcentrum Kruisboelijn hanteert hygiënische codes voor het bewaren en gebruiken van voedsel. Ze volgen de adviezen op zoals die zijn beschreven in brochures en op de website van het Voedingscentrum.

3.4 Verschonen en zindelijk worden

Wij zullen uw kind positief stimuleren rond de tijd dat de interesse ontstaat voor het potje en/of het toilet. Hierin vinden wij het belangrijk dat een kind eraan toe is om naar het toilet te gaan. Het doel is immers dat een kind vrijwillig naar het toilet gaat bij het voelen van aandrang en dat het in bijzijn van de pedagogisch medewerker en andere kinderen die naar het toilet gaan ervaart dat het heel gewoon is om een plasje te doen op het potje of de wc. Natuurlijk overleggen we hierover altijd eerst met de ouders. Mocht uw kind nog niet zindelijk zijn, dan vragen wij u thuis te oefenen. Wanneer uw kind nog niet zindelijk is geeft u luiers, luierdoekjes en schone kleding mee. De tas kunt u aan het haakje van de kapstok hangen.

3.5 Overgangsmomenten en dagritme

Bij PA Kruisboelijn bestaat het dagritme uit verschillende activiteiten zoals leer-, speel- en verzorgmomenten. Spelen, ontdekken, eten, drinken, handen wassen, opruimen. Spontaan spel wordt afgewisseld met activiteiten die de pedagogisch medewerkers aanbieden. Binnen spelen wordt afgewisseld met buiten spelen. De overgangsmomenten zijn dan belangrijke leermomenten. Ieder kind kan een eigen bijdrage leveren door te helpen met opruimen, klaarzetten en herkennen de rituelen van de groep. We doen het samen en ik kan het zelf.

Peuters herkennen al een dagritme. We stimuleren de kinderen te helpen bij het tafel dekken, drinken inschenken en opruimen. We vertellen welke activiteit we gaan doen en wat ze kunnen

verwachten. Hierbij maken we gebruik van de dagritme kaarten die op de groep hangen en de verschillende liedjes voordat we een nieuwe activiteit beginnen. De groep is zo ingedeeld dat het speelgoed een vaste duidelijke plek heeft en de kinderen hier zelf bij kunnen.

Wij vinden de inrichting van onze groepen een belangrijk onderdeel van onze werkwijze. Zo zult u zien dat de groepen regelmatig worden aangekleed met uitdagende materialen om zo kinderen een rijke omgeving aan te bieden. Naast het verblijf in de groep maken de kinderen gebruik van de centrale hal, de gymzaal en de buitenruimte.

Bewegen en zintuiglijk ervaren

Voor kinderen is bewegen en gebruik van de zintuigen de basis van alle andere vormen van communicatie. Jonge kinderen hebben een spontane drang om te bewegen en om hun zintuigen te gebruiken. Van baby tot kleuter maken kinderen op hoofdlijnen dezelfde ontwikkeling door maar met grote verschillen in tempo.

Plezier in bewegen kan leiden tot een positief zelfbeeld "kijk, ik mag er zijn".

We laten de kinderen ook zoveel mogelijk zelf bewegen, zich omdraaien, zitten, kruipen en lopen. We stimuleren ze om zelf dingen te pakken zodat ze ook een doorzettingsvermogen ontwikkelen. "kijk ik kan het zelf".

We weten dat kinderen nieuwsgierig zijn en ze leren om waar te nemen en te onderscheiden. Ook verschillen ontdekken tussen bijvoorbeeld verschillende smaken, geluiden of geuren. "Kijk ik voel, denk en ontdek".

We leren ze gebruik te maken van hulp van anderen, niet alleen pedagogisch medewerkers maar ook andere kinderen uit de groep. Zo leren ze om anderen te vertrouwen. "Kijk, we kunnen het samen". Bij de locatie Kruisboelijn maken we naast de door onszelf aangeboden activiteiten gebruik van het beweegprogramma B-fit. B-fit heeft beweegactiviteiten voor peuters ontwikkelt en onze pedagogisch medewerkers zijn getraind om speelse beweegactiviteiten samen met de kinderen vorm te geven in de speelzaal. We maken hiervoor gebruik van de speelzaal van de Kruisboelijn. In deze activiteiten leren kinderen grenzen verleggen op motorisch gebied (lopen over een paadje, een pittenzakje overgooien of balspelen).

Samen spelen en samen leven

In het begin wanneer baby's nog erg klein zijn, is de pedagogisch medewerker een bron van veiligheid en vertrouwen. Wanneer kinderen ouder en mobieler worden komt er al snel een grote belangstelling voor andere kinderen.

Observeren van het sociale gedrag van de kinderen hoort tot de dagelijkse praktijk van de pedagogisch medewerkers. Voortdurend zijn wij alert op het welbevinden van de kinderen. Kunnen ze ongestoord alleen spelen? Spelen ze fijn samen? Hebben ze vaak ruzie en hoe te bemiddelen? Wat doen we met kinderen die haar of zijn dag niet heeft?

De pedagogisch medewerker speelt hierop in en zorgt zoveel mogelijk voor een prettige harmonieuze sfeer op de groep, dit doen ze door gezamenlijke activiteiten te ondernemen en sociaal gedrag te stimuleren (bijvoorbeeld; op de beurt wachten, aardig zijn voor elkaar). Bij opvallend gedrag maken we een observatieverslag in samenwerking met de ouders.

De pedagogisch medewerker heeft regelmatig contact met ouders over het samen spelen van kinderen onderling. Men vertelt de ouders over de regels en de waarden en normen van de groep. We gaan uiteraard respectvol om met de verschillen tussen ouders.

Taal en communicatie

Jonge kinderen communiceren met hun hele lichaam. Maar taal wordt al snel een steeds belangrijker communicatiemiddel. Taal wordt wel beschouwd als gereedschap: zoals een kind met een schepje in

de zandbak beter kan graven, zo kan het met taal een betere voorstelling maken van de wereld. Taal biedt mogelijkheden om emoties te begrijpen en zelfs te sturen. Door emoties te benoemen kan het kind leren om er greep op te krijgen.

We stimuleren deze ontwikkeling uiteraard door taal aan te bieden door de dag heen tijdens spel en verzorgingsmomenten en door aan de kinderen voor te lezen. Door voor te lezen leren kinderen snel nieuwe woorden en door de bijbehorende plaatjes leren kinderen snel woorden herkennen.

Kinderen verschillen zeer in tempo van taalontwikkeling. Merken we echter dat de taalontwikkeling te traag verloopt dan zullen we hier met de ouders over spreken en samen kijken of we meer hier gericht iets mee moeten doen. Samen maken we dan een plan om de taalontwikkeling te stimuleren.

Natuur en fysieke omgeving

Kinderen zijn erg betrokken bij hun omgeving. Ze zijn heel alert op veranderingen in een ruimte. Het spelen gebeurt binnen maar uiteraard ook buiten. Er is buiten immers ook heel veel te leren. Ze kunnen er voelen, overeenkomsten herkennen en veranderingen ontdekken. We laten kinderen de buiten omgeving ontdekken door bijvoorbeeld te voelen aan takjes, samen de planten te verzorgen. We praten over de jaargetijden en wat er allemaal veranderd. We gaan samen op avontuur en vertellen over wat we tegen komen. Door de kinderen te observeren kunnen we goed inspelen op de spontane behoeftes en interesses van het kind. We stimuleren nieuwe ervaringen en ontdekkingen en leren deze te verwoorden. Zullen we gaan kijken bij de eendjes?

Op ons schoolplein kunnen we rennen, verstoppertje spelen en ontdekken. Spelen van kiekeboe, spelen met de paraplu omdat het regent, het maken van zandtaartjes...enz.

Ordenen, meten en rekenen

Spelenderwijs zijn kinderen bezig met ordenen, meten en rekenen. Kinderen kijken naar speciale kenmerken van voorwerpen zoals kleur, grootte, smaak. Naar het aantal en hoeveel; veel, weinig maar ook telwoorden; een, twee, drie. De ruimte; boven, onder, naast. De tijd; eten, aankleden, even spelen.

Door het ordenen, vergelijken en meten wordt de wereld voor kinderen overzichtelijker. Ze doen dit met concrete voorwerpen die ze hebben in hun spel. Een puzzel laat je aandacht hebben voor kleur, vormen. En als het niet past hoe los ik dit dan op?

Door samen te beleven en deze te verwoorden stimuleren we de kinderen om op onderzoek te gaan, zelf na te denken, te vergelijken, ordenen en te meten. Pedagogische medewerkers zullen bijvoorbeeld de dagindeling samen met de kinderen bekijken: Wat gaan we doen na het fruit eten? We kijken welk fruit ieder kind heeft meegebracht of tellen samen de bekers op tafel.

Op het peuterarrangement volgen wij de SLO doelen jonge kind in het aanbieden van getallen, meten en meetkunde en verbanden. Zo leren wij kinderen op speelse wijze kennis te maken met begrippen als groter en kleiner, telwoorden en tellen van kleine hoeveelheden. Dit doen wij door kinderen elkaar te laten meten (naast elkaar) en te vragen wie van de kinderen groter is. We gebruiken eenvoudige versjes zoals 'hoedje van papier' om kinderen kennis te laten maken met tellen. We maken gebruik van een dagplanning waarin de kinderen om leren gaan met foto's en pictogrammen. Zo leren ze verbanden te leggen, bijvoorbeeld 'Kijk een op de daglijn wat gaan we nu doen?'

Geluid en muziek, dans en beweging

Dansen, zingen, bewegen en muziek maken doen we erg graag. We maken samen een fijne sfeer waarbij kinderen zich prettig voelen en allemaal bij betrokken worden. Kinderen kunnen hun favoriete liedjes kiezen om te zingen voor het eten. Samen geluiden maken en bewegen is een groepsactiviteit waarbij de kinderen een sterk wij-samen gevoel bij ontwikkelen. Jij kan ook mooi geluid maken en wat dans jij goed!

Om te spelen met geluiden en bewegingen leren kinderen zich ook te uiten, te imiteren en het is goed voor de motoriek.

Het maken van en het bewegen op muziek verbindt kinderen in de groep, het geeft een wij gevoel en zorgt ervoor dat het kind zich thuis voelt.

Beeldende expressie

Ons uitgangspunt is dat kinderen geen product op tafel hoeven te zetten. Wij vinden dat kinderen moeten kunnen experimenteren met materialen en gereedschappen.

Wij bieden ze verschillende materialen, verf, papier, plak, klei, zand en water etc waaruit de kinderen zelf kunnen kiezen. Ze kunnen iets maken of doen en ervaren wat je met de materialen kunt en hoe ze voelen. Samen een kunstwerk maken of iets maken wat je zelf hebt bedacht. Het stimuleert het zelfvertrouwen door ze hun gang te laten gaan en de fantasie de vrije loop te laten.

Samen werken door samen te kleuren, kleien of bouwen, materialen leren kennen en ontdekken. Vertel eens wat een mooie tekening heb je gemaakt? Creatief bezig zijn vinden we erg belangrijk.

Seksualiteit en intimiteit

Het is belangrijk dat kinderen zich lekker voelen in hun lijf. Hierbij is het van belang in te kunnen schatten op welke leeftijd een kind behoefte heeft aan bepaalde intimiteiten zoals knuffelen en op schoot zitten. Hierbij is acceptatie en respect voor elk kind erg belangrijk.

Wij vinden het van groot belang dat kinderen leren wat vriendschap en liefde is. Dit proberen wij kinderen te leren door kinderen de ruimte te geven om zelf hun grenzen aan te geven, kinderen te laten ervaren wat respect tonen en krijgen is. Kinderen leren dingen samen te doen en anderen te laten helpen.

Wij willen kinderen op een natuurlijke manier leren omgaan met seksueel gedrag.

Door het bespreekbaar te maken, willen we bepaalde grenzen aangeven. Als kinderen van 0-4 jaar hun geslachtsorganen betasten is dit niet direct aanstootgevend voor anderen en in een gepaste situatie vinden wij dit geen probleem. Kinderen in deze leeftijdsfase hebben hier nog geen enkele bedoeling bij en is het volkomen onschuldig gedrag. Maar er zijn ook grenzen: wij vinden het niet gepast als kinderen bij elkaar aan de geslachtsorganen komen. Dit gedrag zullen we bespreekbaar maken en uitleggen. Dit doen we op een manier dat een kind er geen vervelend gevoel aan overhoudt. Kinderen mogen doktertje spelen maar ze moeten de kleren aanhouden.

Wij laten kinderen niet bloot lopen om hygiënische reden maar zeker ook omdat het buitenterrein aan de toegankelijke weg ligt. Wij vragen dus altijd aan de ouders om in de zomer, zwemkleding of zwemluiers mee te nemen.

3.6 Boekstart

Met BoekStart laten de bibliotheek en kinderopvang alle kinderen van 0 tot 4 jaar kennismaken met boeken en het voorlezen daarvan. Daarom heeft uw kind een eigen pasje voor de SchoolBiEB gekregen en een mooie grijze boekentas om de geleende boeken in mee naar huis te nemen en om ze weer in terug te brengen. Samen met de pedagogisch medewerkers gaan de kinderen naar de SchoolBiEB. Zo krijgt uw kind de kans om een boek te lenen en thuis samen met u te lezen. Als u dit boek weer mee terug brengt in de grijze boekentas zorgen wij dat het ingeleverd wordt. Ook kunt u samen met uw kind op de SchoolBiEB bezoeken (zie openingstijden op de website van uw SchoolBieb)

3.7 Verjaardagen en feestjes

Bij PA De Kruisboelijn wordt er op de groep altijd een feestje gevierd als er een kind jarig is. Ouders geven vaak een fotocamera of videocamera mee om het feestje vast te leggen of zijn bij het feestje aanwezig. Er wordt een feeststoel klaargezet zodat het kind op een feestelijke groep welkom wordt geheten. *“Kijk, ik mag er zijn”*. Ze krijgen dan een feestmuts van de pedagogisch medewerker die ze

naar eigen keuze op kunnen zetten of juist niet. De muts mag altijd mee naar huis genomen worden zodat ze het eventueel thuis nog kunnen dragen. Natuurlijk mogen ze ook nog op een versierde feeststoel zitten. Het is een steeds terugkerend ritueel die sfeer geven aan de groep en voor de kinderen een belangrijke herkenning is. *“Kijk we doen het samen”* Er wordt ook een feestje gevierd als kinderen afscheid nemen van PA Kruisboelijn. Ook dan krijgen ze een feestmuts en mogen ze op de op een versierde stoel zitten. De kinderen mogen uiteraard trakteren. Soms blijft papa of mama bij het feestje maar dat hoeft niet. We vragen de ouders geen snoep te trakteren. Binnen alle kindcentra van Kanteel hanteren we de regel dat kinderen zo min mogelijk traktaties krijgen met toegevoegde suikers. We hopen dus dat ouders daar rekening mee willen houden. Dan zijn er natuurlijk ook nog feesten zoals Sinterklaas, Kerst, Carnaval en Pasen/lentefeest. We doen dan elk jaar verschillende dingen. Bijvoorbeeld: de ene keer een kerstlunch en de andere keer een kerstdinertje met (nep)kaarsjes.

4 Pedagogisch vakmanschap

Wij werken met vakmensen met een gedeelde passie. De werkwijze is gericht op de ontwikkeling van kinderen maar ook op die van zichzelf en hun team. Iedere collega heeft andere kwaliteiten en ervaringen. Deze worden binnen het team benut en vormen een inspiratiebron voor collega's. De diversiteit in het team maakt dat medewerkers van elkaar kunnen leren. Want net als de kinderen, moeten ook zij soms juist iets doen om andere talenten te ontwikkelen.

4.1 TALENT

Bij Kanteel werken we met TALENT*. Hiermee bedoelen we de vaardigheden die pedagogisch medewerkers gebruiken om professioneel en positief bij te dragen aan de ontwikkeling van ieder kind. (*'TALENT' is afgeleid van de interactievaardigheden zoals door het NCKO onderzocht en geadviseerd.)

T Talent ontwikkelen van ieder kind

Onze pedagogisch medewerkers weten in welke ontwikkelingsfase een kind zich bevindt. Ze volgen structureel ieder kind in zijn ontwikkeling en sluiten aan bij de behoeftes en interesses van het kind. Ze scheppen de juiste omstandigheden waardoor kinderen de volgende stap in hun ontwikkeling kunnen zetten. Zij werken actief aan de talentontwikkeling van ieder kind. Er is daarom iedere dag voor ieder kind weer iets te beleven en te leren bij Kanteel.

Ook als kinderen hier extra steun bij nodig hebben, dan kunnen wij kinderen dit bieden. Hiervoor werken wij op een aantal locaties met een voor- en vroegschoolse educatieprogramma. (VVE).

A Autonomie respecteren

Kinderen hebben een innerlijke drang om de wereld te leren kennen en te begrijpen. In deze ontdekkingstocht laten kinderen al heel jong een eigen wil en eigen karakter zien. Doordat wij dat erkennen en stimuleren bouwt een kind zelfvertrouwen op en een positief gevoel over zichzelf. Wij respecteren de eigen oplossingen en ideeën van kinderen. Hoe ouder een kind wordt, hoe meer het zelf zal willen en kunnen doen. Wij geven kinderen hiervoor de mogelijkheid en de ruimte.

In ons werk staat daarom kindparticipatie centraal. Hiermee willen wij de autonomie van kinderen actief stimuleren door ze uit te nodigen om mee te denken, zelf beslissingen te nemen, dingen uit te proberen en problemen op te lossen. Bij kindparticipatie gaat het niet om eenrichtingsverkeer, maar om een wisselwerking tussen de kinderen onderling en de pedagogisch medewerkers.

L leiding geven en structuur bieden

Vrijheid en structuur hangen nauw met elkaar samen. Kinderen de vrijheid geven in het maken van eigen keuzes werkt het beste in een omgeving waar regelmaat en structuur aangebracht zijn en waar grenzen worden gesteld. Dit draagt bij aan het gevoel van veiligheid en welbevinden van een kind. Onze pedagogisch medewerkers zijn zich bewust van de belangrijke rol die ze hebben in het bieden

van deze veiligheid. Zij helpen kinderen om hun gedrag te sturen en leren hen de regels te begrijpen en zich hieraan te houden. Deel uitmaken van een stabiele groep met vaste pedagogisch medewerkers en het aanbieden van een programma met een dagritme en regelmaat geeft kinderen houvast en gevoel van veiligheid, zij weten wat hen te wachten staat. Want waar je je veilig voelt kom je tot ontwikkeling.

E Emotioneel Steunen

Emotionele steun van een volwassene zorgt ervoor dat kinderen op verkenning gaan en zich ontwikkelen. Hiervan zijn onze medewerkers zich altijd bewust. De pedagogisch professionals op de groepen hebben oog voor kinderen. Door goed te kijken naar een kind en door te proberen te begrijpen wat het bedoelt, kan de medewerker op de juiste manier op een kind reageren. Het creëren van een emotioneel veilige plek staat centraal in ons dagelijks werk. Als een kind ontspannen is, openstaat voor de wereld en goed in zijn vel zit, dan komt het tot optimale groei. Het is onze taak om hier zorg voor te dragen.

N Naast elkaar en samen leren spelen

Kinderen uiten zich vanaf hun geboorte als sociale wezens. Door ervaringen te delen met andere kinderen en volwassenen, door samen dingen te doen en door de communicatie die daarmee gepaard gaat geven kinderen betekenis aan hun ervaringen. Een groep op een kindcentrum is een unieke leerplek voor kinderen. Zij doen hierbij positieve en negatieve ervaringen op. Als pedagogisch medewerker heb je door je manier van ondersteunen en begeleiden veel invloed op de manier waarop interacties tussen kinderen verlopen. Door zelf positieve interacties met kinderen aan te gaan, bevorder je ook positieve interacties tussen kinderen onderling. De pedagogisch medewerkers zoeken altijd naar een goede balans tussen het kind als individu en de groep, tussen samen en alleen. Maar ook tussen jongste en oudste kind in een groep.

T Taal is de basis

Communicatie, verbaal en non-verbaal, vormt de basis van het werk van de pedagogisch medewerker op de groep. Alles is communicatie: een baby die je met een pruillip aankijkt, een peuter die aan je hand trekt of een schoolkind dat je van alles wil vertellen. Voor kinderen is taal dé manier om de wereld beter te leren kennen. Door met kinderen te praten leren zij de taal kennen en gebruiken. Pedagogisch medewerkers benoemen wat er gebeurt en bereiden kinderen voor op situaties, leggen deze uit en helpen kinderen gedachten en gevoelens te verwoorden. Wij vinden communicatie de belangrijkste basis voor alle ontwikkeling.

De pedagogisch medewerkers krijgen jaarlijks bijscholing in het gebruik van TALENT. Zowel in pedagogisch vakmanschap als in persoonlijk vakmanschap. Professionele trainers verzorgen de lessenseries voor de medewerkers in een samengestelde groep, waarbij leren van elkaar en intervisie een belangrijk onderdeel is.

De pedagogisch medewerkers worden jaarlijkse geobserveerd door de Video Interactie Begeleiding - (VIB) coach. De observatie filmpjes worden nabesproken en hieruit worden leer- of ontwikkelpunten voor de toekomst geformuleerd.

De pedagogisch medewerkers hebben het handboek via Kanteelplein inzichtelijk of via de Kanteelapp. Hierop zijn alle richtlijnen, werkinstructies en protocollen te vinden die Kanteel heeft ingericht voor haar processen.

Op elk kinderdagverblijf en peuterarrangement is een pedagogisch coach aanwezig voor één of meerdere uren in de week. Pedagogisch medewerkers kunnen met pedagogische vraagstukken een beroep doen op de coach, voor advies, ondersteuning en begeleiding. De coach geeft ook ongevraagd advies en coaching als het wenselijk wordt geacht of de pedagogische setting hierom vraagt.

Elke zes weken is er locatie(groeps)overleg waarbij de pedagogisch medewerkers in gesprek gaan met de manager en de dagelijkse gang van zaken doornemen en hierop acties te ondernemen. Ook is er ruimte om persoonlijke doelen en uitdagingen te delen en te bespreken.

Voor elke thema is een er thema-overleg waarbij de planning, activiteitschema en de indeling wordt besproken, de input van de kinderen voor het programma en het programma wordt opgesteld.

4.2 Inzet beroepskrachten in opleiding/stagiaires

Bij Kanteel willen we graag investeren in het TALENT van de toekomst daarom werken we op alle locaties met studenten van verschillende opleidingen.

Door het aanbieden van stageplaatsen:

- werken wij daadwerkelijk mee aan het opleiden van toekomstige beroepsbeoefenaars;
- kunnen wij onze kennis overdragen;
- leggen wij contacten met de beroepsopleidingen;
- blijven we op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen;
- vergroten we de bekendheid van onze organisatie;
- verwerven we nieuwe medewerkers;
- krijgen we een frisse kijk op vanzelfsprekendheden;
- kunnen we beoordelen welke beroepsopleiding het beste aansluit bij bepaalde functies.

Een goed leerklimaat draagt er toe bij dat de werkomgeving een leeromgeving wordt. De student is tijdens de werkuitvoering bezig met werken en leren tegelijk (werkomgeving). In deze omgeving doet de student ervaringen op en dat maakt de werkomgeving tot een leeromgeving. Dit betekent dat van alledaagse handelingen en situaties, leersituaties gemaakt worden. De werkbegeleider zorgt ervoor dat de werkomgeving ook een leeromgeving kan zijn zodat de student kan groeien in het leerproces. De houding, de begeleidingsstijl en het vermogen tot organiseren van de werkbegeleider spelen hierbij een belangrijke rol.

De opleidingscoördinator/praktijkopleider begeleidt in samenwerking met de werkbegeleider de student planmatig binnen het competentiegericht onderwijs

De afspraken zoals geformuleerd in het stageboek rondom opdrachten, gesprekken, verslagen etc. zijn leidend binnen dit proces.

De werkbegeleider en de student nemen deel aan intervisiebijeenkomsten en interne trainingen.

Afhankelijk van het leerjaar en de competenties van de stagiaire wordt deze ingezet bij de volgende taken:

Taken en werkzaamheden van pedagogisch werker niveau 3/4

De pedagogisch werker biedt dagelijkse opvang, ondersteuning en ontwikkelingsmogelijkheden aan kinderen en jongeren van 0 tot en met 13 jaar. Over het algemeen zijn dit kinderen zonder specifieke begeleidingsvraag. Voor een exacte beschrijving van de kerntaken, werkprocessen en competenties die horen bij de opleiding(en) wordt verwezen naar het kwalificatiedossier en de stageboeken van de betreffende opleidingsinstituten.

De Pedagogisch werker:

- Functioneert veelal binnen een team en draait met collega's de groep(en);
- Inventariseert de vraag, behoeften en mogelijkheden van het kind / de jongere en de wensen en behoeften van de ouders/verzorgers;
- Kan omgaan met groepsprocessen;
- Stimuleert kinderen/jongeren tot deelname aan de groep en begeleidt hen hierbij;
- Geeft sturing aan een plezierige onderlinge interactie in de groep en zorgt voor sfeer, uitdaging en geborgenheid;
- Werkt volgens het pedagogisch (beleids-)plan van de organisatie;
- Neemt het opgestelde plan van aanpak als uitgangspunt wanneer zij kinderen met specifieke problematiek of achterstanden begeleidt;
- Stelt een (dag)indeling en activiteiten(programma) op en voert deze uit. Hierbij stimuleert zij (spelenderwijs) de cognitieve, motorische, sociale en emotionele ontwikkeling van het kind. Ze creëert een veilige en stimulerende (leef)omgeving voor het kind, met een optimaal opvoedingsklimaat. Gedurende de opvang en begeleiding voert zij observaties uit en signaleert zij eventuele achterstanden en gedragsproblemen van het kind;
- Onderhoudt contacten met de ouders/vervangende opvoeders. Eventueel adviseert de pedagogisch werker hen over de opvoeding, of geeft zij tips. De meer formele voortgangsgesprekken zullen indien gewenst samen met haar leidinggevende worden gevoerd;
- Bepaalt op grond van haar observaties welke spelactiviteiten geschikt zijn voor de verdere ontwikkeling van het kind;
- Stelt, wanneer voor de ontwikkeling van het kind het gewenst is, VVE programma's (Voor- en Vroegschoolse Educatie) aan de orde.

Aanvullende taken voor de Gespecialiseerd Pedagogisch werker

In de kinderopvang richt de gespecialiseerd pedagogisch werker zich op meer coördinerende taken binnen de opvang en is aanspreekpunt voor ouders, collega's en externe betrokkenen bij de begeleiding. Hij beantwoordt vragen van ouders over de ontwikkeling / opvoeding van hun kind en informeert hen over stappen die gezet kunnen worden bij een gesignaleerde ontwikkelingsachterstand of gedragsproblemen. Ook stimuleert hij ouders thuis (spel)activiteiten uit te voeren ten behoeve van de ontwikkeling van het kind en adviseert hen daarbij. Hij informeert ouders over werkwijze en aanbod van andere instellingen (basisscholen, bureaus voor opvoedingsvoorlichting etc.).

KERNTAAK P2-K1

Opvoeden en ontwikkelen van het kind

De student biedt het kind een 2e thuis en begeleiding. Ze wisselt informatie uit met ouders en verzorgers, houdt zicht op de groep, signaleert problemen en begeleidt de kinderen daarbij. Ze handhaaft orde en treedt op bij ongewenst gedrag. De student toont voorbeeldgedrag en draagt waarden en normen over. De student helpt kinderen om te gaan met beperkingen of gedragsproblemen.

Bij de persoonlijke verzorging stimuleert de student het kind tot zelfstandig gedrag. De student signaleert bij de verzorging afwijkingen in de ontwikkeling en bespreekt dit met de leidinggevende. De student werkt mee aan een veilige en uitdagende leefomgeving en voert huishoudelijke taken uit.

KERNTAAK P2-K2

Organiseren van de werkzaamheden

De student vraagt om feedback op eigen functioneren en geeft feedback aan anderen. Ze stelt samen met de begeleider leerdoelen op en werkt hieraan. De student leest vakliteratuur, neemt deel aan inhoudelijke discussies over het beroep met collega's (informeel of tijdens overlegmomenten) en ontwikkelt zo een eigen visie. De student werkt mee aan de verbetering van de kwaliteit van de opvang en begeleiding en kan haar kennis inzetten bij verbetertrajecten. De student bewaakt de kwaliteit van de werkzaamheden en signaleert en rapporteert knelpunten. De student stemt werkzaamheden af met collega's en externe partners en maakt afspraken over de uitvoering van taken en neemt deel aan relevante overlegvormen. Tenslotte evalueert en reflecteert de student op eigen werkzaamheden en voert in overleg met de leidinggevende veranderingen in opvang en begeleiding door.

Inhoud HBO stages

De PMK student binnen kanteel kinderopvang

De opleiding Pedagogisch Management Kinderopvang leidt studenten op voor een leidende of adviserende rol in een pedagogische instelling.

1^e jaar

Rode draad: oriëntatie op het werkveld;
Pedagogiek, educatie, management, ondernemerschap;
Beroepsrol: senior pedagogisch medewerker, assistent manager.

2^e jaar en 3^e jaar

Rode draad: verdieping en verbreding;
2^e leerjaar: pedagogiek, management, coördineren en coachen; 3^e leerjaar: management, ondernemerschap, pedagogiek, educatie; Beroepsrol: pedagogisch coördinator, coach en assistent manager.

4^e jaar

Rode draad: toegepast onderzoek;
Opzetten, innoveren en implementeren van onderzoek dat een bijdrage levert aan vernieuwing of verandering van de organisatie of sector.

De HBO pedagogiek student binnen Kanteel Kinderopvang

De opleiding HBO pedagogiek leidt studenten op voor ondersteunende en pedagogische functies binnen het pedagogisch werkveld.

1^e jaar

Inzicht en kennis krijgen in doelgroep en werkveld;
Beroepsrol: pedagogisch medewerker.

2^e en 3^e jaar

Verdieping van pedagogische kennis en kwaliteiten;
Beroepsrol: senior pedagogisch medewerker, coach.

4^e jaar

Opzetten en uitvoeren van onderzoek gebaseerd op een pedagogisch vraagstuk;
Beroepsrol: pedagogisch coördinator, coach.

De Associate degree Pedagogisch Educatief Professional (AD PEP) student binnen Kanteel Kinderopvang

De opleiding AD PEP leidt studenten op om op een hoger niveau beroepsrollen en functies te vervullen binnen het pedagogisch educatieve werkveld.

1e jaar

Oriëntatie op het brede pedagogisch educatieve werkveld. In het eerste jaar van de opleiding wordt de inhoudelijke basis gelegd. Er wordt kennis gemaakt met de basisrollen pedagogisch coach en kindmentor.

2^e jaar

Keuze uit pedagogisch specialist of educatief specialist. Bij pedagogisch specialist verdieping in pedagogisch stromingen, implementeren nieuw beleid en bewaken van pedagogische kwaliteit. De educatief specialist leert om zelfstandig ondersteunende taken uit te voeren in onderwijs en leerlingbegeleiding.

De werkbegeleider heeft elke twee weken een evaluatieoverleg met de stagiaire en begeleidt de stagiaire in zijn of haar leerdoelen. Bij vraagstukken of uitdagingen in het (leer-)proces wordt de opleidingscoördinator of de BPV-begeleider van school ingeschakeld.

5 Volgen en observeren

5.1 Welke methode, welke vorm

De pedagogisch medewerkers observeren dagelijks de kinderen en de groep. Dit is een bron van plezier, inzicht en verwondering. Bij het structureel observeren van de individuele ontwikkeling en welbevinden van de kinderen wordt gebruik gemaakt van observatie instrumenten.

Bij PA Kruisboelijn wordt gebruik gemaakt van een kindvolgsysteem voor alle kinderen van 2.5-4 jaar.

De pedagogisch medewerker(s) observeren dagelijks de kinderen en de groep. Dit is een bron van plezier, inzicht en verwondering. Bij het observeren van de individuele ontwikkeling en het welbevinden van de kinderen wordt gebruik gemaakt van observatie-instrumenten. Afhankelijk van de locatie is er een verschillend observatie instrument. Op onze locatie werken we met de methode Kijk!, het is een instrument voor het in kaart brengen van de ontwikkeling van kinderen en het ontwerpen van een daarop afgestemd ontwikkelingsgericht activiteiten aanbod. Kijk! is een observatie instrument waarmee het ontwikkelingsverloop van jonge kinderen op diverse ontwikkelingsgebieden over langere tijd kan worden geobserveerd en geregistreerd.

Hierdoor kunnen we de ontwikkeling van uw kind volgen. Aan de hand van het kind volgsysteem worden de oudergesprekken gevoerd. Daarnaast worden de resultaten besproken in het groepsoverleg van pedagogisch medewerkers en locatiemanager. Aan de hand hiervan wordt de werkwijze op de groep besproken en waar nodig aangepast. Als er in een groep bijvoorbeeld meerdere kinderen zijn met een taalachterstand, zal er in het weekprogramma extra tijd opgenomen worden voor taalactiviteiten en woordbegrip. Is er in de groep 1 kind of 2 kinderen met een taalachterstand zal dit kind/deze kinderen bij het werken in kleine groepjes vaker uitgenodigd worden om deel te nemen aan taalactiviteiten zoals voorlezen, liedjes zingen en activiteiten waar woordenschat en woordbegrip centraal staat. Daarnaast wordt elk kind met een taalachterstand door de pedagogisch medewerkers uitgedaagd te spreken en na te praten/te herhalen wat de pedagogisch medewerker heeft gezegd. De pedagogisch medewerkers praten gedurende de dag met alle kinderen, ze benoemen hun handelingen en welke dagprogramma activiteiten gepland staan. Ook stellen ze vragen aan de kinderen of ze weten wat het volgende onderdeel in het programma is. Door de gestructureerde opzet ontstaat er voor het kind een herkenbaar terugkomend dagritme. Bijvoorbeeld, 'eerst gaan we naar de wc, handen wassen en dan mag je aan tafel gaan zitten'. 'Wat gaan we daarna doen?' 'Fruit eten', zeggen de kinderen in koor. Als pedagogisch medewerkers vermoeden dat er iets aan de hand is, observeren zij eerst gericht het kind om vervolgens het probleem met de ouders en de locatiemanager te bespreken. Er wordt met de ouders besproken of ze de problemen herkennen en welke stappen ondernomen worden. Wij proberen aan alle kinderen de ondersteuning te bieden die het kind nodig heeft. Dit doen wij niet alleen. We werken nauw samen met zorgpartners uit de wijk en in de locatie-gebonden kindbespreking 0-13. Ons uitgangspunt hierbij is dat we alles doen in overleg met ouders want ouders kennen hun kind het beste. De pedagogisch medewerker of de locatiemanager zal u uitgebreid informeren over de werkwijze.

Het stappenplan basiszorg op PA (zie bijlage) is de werkinstructie voor medewerkers in het geval zij problemen signaleren bij een kind. Dit stappenplan wordt in de gemeente 's-Hertogenbosch gemeente breed gehanteerd in het kader van de Ondersteuningsstructuur 0-13. De pedagogisch medewerkers hebben trainingen gevolgd op het gebied van observeren en communiceren zodat ze op een verantwoorde manier de zorgbehoefte van kinderen in kaart kunnen brengen en hierover in gesprek gaan met ouders.

Bij vermoeden van mishandeling of misbruik geldt een ander plan van aanpak. Wanneer er een vermoeden van kindermishandeling of seksueel misbruik is, hanteren we binnen Kanteel de wettelijk verplichte Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling die is vastgelegd door de Brancheorganisatie Kinderopvang

Alle communicatie en handelingen met betrekking tot de bovengenoemde stappen, moeten door de betrokken pedagogisch medewerkers schriftelijk dan wel digitaal worden vastgelegd zodat ten alle tijden inzichtelijk is welke stappen er zijn ondernomen in het traject.

Wanneer een gespreksverslag is gemaakt, dienen ouders dit te tekenen voor gezien. Ouders hebben recht op inzage in het dossier van hun kind.

Ons uitgangspunt hierbij is dat we alles doen in overleg met ouders want ouders kennen hun kind het beste. De pedagogisch medewerker of de locatiemanager zal u hierover altijd uitgebreid informeren.

De pedagogisch medewerkers hebben trainingen gevolgd op het gebied van observeren en communiceren zodat ze op een verantwoorde manier de zorgbehoefte van kinderen in kaart kunnen brengen en hierover in gesprek gaan met ouders.

Bij Kanteel heeft ieder kind een mentor, dat is een pedagogisch medewerker van de groep van uw kind. Bij de start van de opvang krijgt u schriftelijk te horen wie de mentor is van uw kind. Deze mentor is uw aanspreekpunt als het gaat om de ontwikkeling en welbevinden van uw kind. De mentor volgt en registreert de ontwikkeling van uw kind en voert de oudergesprekken. Mocht de mentor tussentijds wijzigen, dan wordt u hier schriftelijk van op de hoogte gesteld.

- 3 maanden evaluatie (3 maanden na plaatsing)
- 10 minutengesprek (minimaal 1 keer per jaar)
- Overgangs/Overdrachtsgesprek (als uw kind van het KDV naar Peuterarrangement gaat)
- Overdrachtsgesprek/Eindevaluatie

Om bovenstaand observatieproces te ondersteunen wordt binnen Kanteel ook gebruik gemaakt van VIB (video interactiebegeleiding). Het doel van de VIB is om de pedagogische kwaliteit te garanderen en optimaliseren. De VIB-er filmt de pedagogisch medewerksters tijdens hun dagelijks werk en samen wordt er terug gekeken naar de beelden. Er wordt vooral gekeken hoe je als pedagogisch medewerkster de positieve interactie momenten verder uit kunt bouwen.

5.2 Overdrachtsformulier

Als uw kind vanuit het peuterarrangement doorstroomt naar de basisschool, vindt er een overdracht plaats met de leerkracht van de basisschool als u hier toestemming voor geeft.

In het overdrachtsformulier staat de ontwikkeling van het kind omschreven. De leerkracht is op deze manier op de hoogte van de vaardigheden. Ook weet hij wie het kind heeft begeleid op het kinderdagverblijf/peuterarrangement en kan er eventueel een terugkoppeling plaatsvinden. Voordat wij dit formulier aan de basisschool geven, krijgt u het uiteraard eerst zelf te lezen.

Gaat uw kind naar een andere basisschool dan de Kruisboelijn, dan sturen wij het overdrachtsformulier, met uw toestemming, op naar de basisschool waar uw kind naar toe gaat. Indien gewenst kan er aan de leerkracht nog een mondelinge toelichting gegeven worden.

6 Samenwerken met anderen.

We doen het samen, dat is ons uitgangspunt.

In alles wat we doen proberen we de leefwerelden waarin kinderen opgroeien te verbinden: thuis, kinderopvang, buurt en school. Zo creëren we een emotioneel positief klimaat waarin kinderen kunnen groeien en ontwikkelen.

6.1 Doorgaande ontwikkellijn

Op Kindcentrum Kruisboelijn wordt door het peuterarrangement en de scholen nauw samengewerkt om samen te zorgen voor een doorgaande ontwikkellijn die vanaf 0-13 jaar geborgd blijft. Dit doen wij door, met toestemming van ouders, informatie uit te wisselen, warme overdrachten te voeren en observatiegegevens bij zorgen te bespreken/ te bundelen. Op managementniveau worden voorwaardelijke afspraken gemaakt die faciliteren in een nauwe samenwerking. Samen dragen wij 1 pedagogische visie uit.

6.2 Samenwerking consultatie bureau en samenwerkingsverband de Meierij

Wij werken samen met de jeugdverpleegkundige van het Consultatiebureau, de Vliegende brigade en het samenwerkingsverband de Meierij. U kunt door de pedagogisch medewerker de vraag krijgen of de situatie van uw kind indien er zorgen zijn of voorlopende ontwikkeling besproken mag worden in het twee maandelijks overleg met de wijkverpleegkundige. U kunt er als ouder voor kiezen toe te staan, al dan niet geanonimiseerd of te weigeren. Naast het consultatiebureau kunnen we advies vragen van KOO (het wijkplein), de Vliegende Brigade; specialisten zoals een logopediste, fysiotherapeut die op aanvraag mee kunnen kijken. Bij zorgen over de toeleiding naar onderwijs kunnen wij ondersteuning van het samenwerkingsverband de Meierij in schakelen. Het inschakelen van zorginstellingen gebeurt altijd in overleg met de ouders.

6.3 Cello- de Elzengaard

Ons uitgangspunt is een kind zo lang mogelijk binnen de opvangsituatie houden als mogelijk (passende kinderopvang). Soms kan het nodig zijn het voorschools aanbod aan te passen aan de zorgbehoefte van het kind. Kinderen met een speciaal ontwikkelingsvraagstuk kunnen in afwachting van plaatsing bij Kentalis of een andere zorginstelling in aanmerking komen voor Zorg in de groep. De jeugdarts van het consultatiebureau schrijft hier een indicatie voor uit. De organisatie Cello-de Elzengaard geeft in onze groep 1 op 1 begeleiding aan kinderen met deze indicatiestelling. Naast de pedagogisch medewerkers kunt u dan ook een pedagoog van de Elzengaard treffen op de groep.

6.4 GGD

Met de GGD wordt ook samengewerkt. In opdracht van de gemeente worden de kindcentra jaarlijks geïnspecteerd door de GGD. De GGD controleert de naleving van de eisen die gesteld worden in de Wet Kinderopvang. Elke inspectie wordt vastgelegd in een inspectierapport. Deze rapporten zijn in te zien op de websites van Kanteel en van de GGD. De locatiemanager kan bij vragen rondom wetgeving en uitvoering hiervan terecht bij de contactpersoon van de GGD.

7 Ouders.

Een gelukkige en veilige kindertijd gun je ieder kind. Ouders zijn de eerste en belangrijkste opvoeders om daarvoor te zorgen. Wanneer een kind naar een van onze locaties komt, willen wij daar graag een steentje aan bijdragen. Hiervoor is een open en positieve samenwerking tussen ouders en pedagogisch medewerkers belangrijk. Daarom gaan we regelmatig met ouders in gesprek over wat een kind meemaakt, hoe het zich ontwikkelt en of er eventuele zorgen zijn.

In de relatie met elkaar, staan duidelijke en eerlijke communicatie en wederzijds begrip, centraal. Mondeling en schriftelijk wisselen we informatie uit over dagelijkse zaken en belangrijke gebeurtenissen. Ieder jaar zijn er oudergesprekken waarin de ontwikkeling en het welbevinden van het kind centraal staan. We vinden het ook belangrijk dat ouders elkaar ontmoeten, daarom vieren we samen feest of organiseren we ouderbijeenkomsten.

7.1 Communicatie met ouders

Wanneer een kind naar Kindcentrum Kruisboelijn gaan de ouders daarmee een stukje opvoeding met ons delen. Het is dus van belang om een goede samenwerking te creëren die open en duidelijk is. Om een verbinding te krijgen tussen de twee leefwerelden van het kind, thuis en op het kindercentrum is communicatie een belangrijke voorwaarde.

Communicatie tussen ouders en pedagogisch medewerkers is erg belangrijk omdat dit het welzijn van het kind verhoogt. 's Morgens en 's middags bij het ophalen wordt duidelijk verteld hoe het met het kind gaat. 's Morgens vertelt de ouder(s) hoe het met het kind gaat of gegaan is zodat we daar rekening mee kunnen houden. 's Middags vertellen de pedagogisch medewerkers hoe de dag is verlopen en daar kunnen de ouders eventueel rekening mee houden.

Ieder jaar zijn er oudergesprekken waarin de ontwikkeling en het welbevinden van het kind centraal staan. We vinden het ook belangrijk dat ouders elkaar ontmoeten daarom vieren we samen feest of organiseren we ouderbijeenkomsten.

De opvoeding op het kindcentrum is niet alleen gebaseerd op de opvoeding van de ouders, maar ook op de pedagogische aanpak van het kindcentrum. Voor rust en veiligheid is het onder andere belangrijk dat er binnen de groep vaste regels en gewoonten gelden. De pedagogisch medewerkers proberen altijd in samenwerking met de ouders een optimale balans te vinden tussen de aanpak van het kindcentrum en de opvoeding van de ouders.

Mocht u een wens, verbetering of klacht hebben en deze officieel willen indienen dan hebben wij klantenkaarten beschikbaar met daarop de mogelijkheid om wensen, verbeteringen en ongenoegens kenbaar te maken. De klantenkaarten liggen op kantoor bij onze manager en staan op het informatiebord. Ook kunt u hiernaar vragen bij de pedagogisch medewerkers. U kunt de klantenkaart insturen, waarna u zo spoedig mogelijk (uiterlijk binnen 6 weken na ontvangst) een reactie van de locatiemanager ontvangt.

Nieuwsbrief

We streven ernaar om maandelijks een nieuwsbrief uit te geven. Hierin staat informatie voor ouders over de gang van zaken binnen het peuterarrangement.

3-maanden evaluatie

Wanneer een kind 3 maanden gebruik maakt van de kinderopvang vragen wij aan de ouders een evaluatieformulier in te vullen. Met dit formulier kunnen de ouders aangeven hoe ze de kinderopvang ervaren. Graag ontvangen we van de ouders op- of aanmerkingen waar wij van kunnen leren. We gebruiken dit om ons peuteraanagement nog beter te maken.

10-minuten gesprek

In deze gesprekken wordt de voortgang en de ontwikkeling van een kind met de ouders besproken. De mentor voert ieder jaar minimaal 1 gesprek met de ouder(s). Aan de hand van het Kindvolgsysteem hebben ze een kort gesprekje over het kind. De observatiegegevens laten zien dat het kind vooruit is gegaan en waar het misschien nog wat extra nodig heeft. Aan de hand van dit gesprek worden er (mocht dat nodig zijn) afspraken gemaakt tussen pedagogisch medewerk(st)er en ouders om de vaardigheden van het kind te verbeteren/stimuleren. Pedagogisch medewerkers en ouders kunnen altijd het initiatief nemen voor extra oudergesprekken. De gesprekken worden teruggekoppeld naar teamgenoten en de manager tijdens het groepsoverleg. Bij problemen is de locatiemanager aanwezig bij de gesprekken met de ouders. Van deze gesprekken wordt een verslag gemaakt.

7.2 Oudercommissie

Bij Kanteel is de inspraak van ouders op verschillende manieren mogelijk. Elk kindcentrum of locatie heeft een eigen oudercommissie waarin ouders mee kunnen praten over de manier van werken op het kindcentrum. De locatiemanager is altijd bij deze vergaderingen aanwezig.

De verschillende oudercommissies zijn verenigd in de Centrale Cliëntenraad (CCR). Binnen de CCR krijgen ouders de mogelijkheid om mee te praten over de besluitvorming en beleidsvoering van Kanteel Kinderopvang.

We hebben ook een klachtenprocedure waarmee ouders zowel klachten als tips en verbeterpunten kunnen delen. De locatiemanager kan u hier meer over vertellen, ook kunt u kijken op onze website. Mocht uw klacht niet naar tevredenheid worden afgehandeld dan kunt u altijd contact opnemen met het externe Klachtenloket Kinderopvang.

Ook op andere manieren gaan wij met ouders in gesprek. Bijvoorbeeld met een brainstormsessie, klanttevredenheidsonderzoek of ouderavond. De mening van iedere ouder telt, dat is ons uitgangspunt.

Bijlage 1

De rekenregels zijn als volgt:

Tabel 1. Berekening van het minimaal aantal in te zetten beroepskrachten en de maximale groepsgrootte bij groepen in de dagopvang en het peuterspeelzaalwerk

	Leeftijd kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen
Groepen alle kinderen één leeftijd	0 tot 1	1	3	2	6	3	9	4	12
	1 tot 2	1	5	2	10	3	15	4	16
	2 tot 3	1	8	2	16	----	----	----	----
	3 tot 4	1	8	2	16	----	----	----	----
Gemengde leeftijds-groepen	0 tot 2	1	4	2	8	3	14 ¹	4	16 ¹
	0 tot 3	1	5	2	10	3	13 ¹ /14 ⁴ / 15 ²	4	16 ¹
	0 tot 4	1	5	2	12	3	14 ¹ /15 ³ / 16 ²	4	16 ¹
	1 tot 3	1	6	2	11	3	16	----	----
	1 tot 4	1	7	2	13	3	16	----	----
	2 tot 4	1	8	2	16	----	----	----	----

¹ Waarvan maximaal acht kinderen van 0 tot 1 jaar.

² Waarvan maximaal drie kinderen van 0 tot 1 jaar.

³ Waarvan maximaal vijf kinderen van 0 tot 1 jaar.

⁴ Waarvan maximaal vier kinderen van 0 tot 1 jaar.

Bron: 1ratio.nl/bkr/#/rekenregels#3

Bijlage 2

